

Eidsfoss, 14.11.2016

Hof kommune ved Ordfører
Hofslundveien 5
3090 Hof

Kommuneplanens arealdel 2015 - 2027 -Sikringssone rundt Eikern Innsyn i underliggende faglige begrunnelser for vedtak

Eikervassdraget interessentlag (EVI) viser til følgende dokumenter referert til Hof, Holmestrand og Øvre Eiker kommuners nettsider:

- [1] Hof kommunes nettsider: 19.04.2016: JournalpostID 2016002312: Kommuneplanens arealdel 2015 - 2027 - Innsigelse pga. manglende sikringssone rundt Eikern
- [2] Holmestrand kommunes nettsider: 19.04.2016: KS-029/16 vedtak: Kommuneplanens arealdel for Hof 2015- 2027. Kunngjøring om endring ang. sikringssone nedbørsfelt Eikeren
- [3] Brev 2014/2852 Arkivnr: 421.3 fra Fylkesmannen i Vestfold til Hof kommune av 19.06.2015: Kommuneplan for Hof 2015 - 2027 - sikringssoner rundt Eikeren
- [4] Øvre Eiker kommune: Utvalgssaksnr: 141/15 – Utvalg: Kommunestyret – Møtedato: 27.10.2015: Kommuneplan for Hof 2015 - 2027 - Ny høring ang. sikringssoner rundt Eikern. Saksordfører: Bente Skårdal Kleven

KS-029/16 Vedtak i Hof kommune av 19.04.2016 lyder som følger [med vår **uthevelse**]:

Innsigelser fra hhv. Mattilsynet 02.11.15, Fylkesmannen i Vestfold 06.11.15, og Vestfold fylkeskommune 17.11.15 tas til følge.

a. Plankartet

Det avsettes sikringssone rundt Eikern slik det framgår av høringsforslaget til kommuneplanens arealdel i kommuneplanens arealdel endres i samsvar med høringsforslagets avsetting av sikringssone rundt Eikern.

b. Utfyllende bestemmelse vedtas iht. til rådmannens innstilling til 2. gangs behandling:

§ 40. H190 Sikringssone nedbørsfelt Eikeren

I medhold av plan- og bygningsloven § 11-8 a) gjelder:

Drikkevannskilde Eikeren

1) Tiltak som vil forurense eller kan representere en fare for forurensning av drikkevannskildene og deres nedbørsfelt er ikke tillatt, jf. § 4 i Forskrift om vannforsyning og drikkevann av 2001-12-04 nr 1372.

2) Det skal ikke etableres nye bygge- eller næringsområder i godkjente drikkevannskilders nedslagsfelt, med mindre det med konsekvensutredning klart kan dokumenteres at aktiviteten ikke kan medføre økt tilførsel av forurensning til vannkilden. Forslag til nye planer og tiltak skal høres hos berørte vannverkseiere og Mattilsynet. (Ordlyd hentet fra 2.5.2. i RPBA¹.)

Kommunestyrets vedtak om kommuneplan kan ikke påklages, jf. plan- og bygningslovens § 11-15.

Innsigelsene ble frafalt i begynnelsen av juni 2016, etter ovennevnte vedtak.

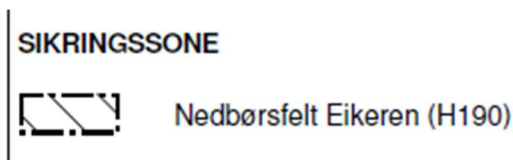
*

EVI har merket seg følgende sentrale punkter i det endelige vedtaket og saksgangen som har ledet fram mot det:

1. I den ordinære høringen av kommuneplanens arealdel for Hof kommune 2015 – 2027 lå det inne sikringssoner (definert i form av skravur i kart) rundt Eikern.
2. Mattilsynet m. fl. fremmet forslag om tilsvarende sikringssoner rundt Eikern ved høringen av forslaget til kommuneplan for Øvre Eiker kommune. Begrunnelsen var hensynet til forvaltningen av drikkevannskilden.
3. Dette forslaget ble *ikke* tatt inn av Øvre Eiker kommune, med begrunnelse om at forvaltningen av Eikern var ivaretatt gjennom andre lover og bestemmelser. Rådmannen i Øvre Eiker anfører at (sitat) «... Det er høyst uklart hva disse sikringsbestemmelsene var ment å skulle ivareta, som ikke allerede er tilstrekkelig sikret gjennom lover og forskrifter.».
4. Ved sluttbehandlingen av kommuneplanen i Hof kommune, vedtok kommunestyret å ta ut de foreslåtte sikringssonene.
5. Mattilsynet har *deretter* henvendt seg til fylkesmannen om saksbehandlingen, og Fylkesmannen i Vestfold har konkludert med at planen ikke kan stadfestes uten en ny høring, noe Hof kommune etterkommer i form av begrenset høring.
6. I ny, begrenset høring har Fylkesmannen i Vestfold og Mattilsynet levert innsigelse.
7. Nytt, endelig vedtak fattes av Hof kommune 19.04.2016, der innsigelsene fra hhv. Mattilsynet og Fylkesmannen i Vestfold tas til følge, og sikringssone i medhold av Plan- og bygningslovens §11-8a etableres ved markering «H190 Sikringssone nedbørsfelt Eikeren» på plankartet.

EVI ønsker først en avklaring av begrepsbruken. Vi forutsetter at når man bruker begrepet «**sikringssone**», så referer det til Plan- og bygningsloven (PBE) §11-8 litra a) «**Sikrings-, støy- og faresoner med angivelse av fareårsak eller miljørisiko**». Dette er igjen en underkategori til begrepet «**hensynssone**» som angis i PBE §11-8. Begge begreper er vekselvis benyttet i saksdokumenter, men vi anser dem her som synonyme for formålet.

Den omtalte sikringssonen H190 er angitt med følgende skravur i plankartet:

Denne sikringssonen samsvarer slik den er angitt med nedbørsfeltet til Eikern nedstrøms Eidsfoss innenfor Hof kommunes grenser. Det er altså satt direkte likhetstegn mellom den angitte delen av Eikerns nedbørsfelt og sikringssonen som er vedtatt i medhold av PBE §11-8 litra a).

¹ Vår forklaring: RBPA = «Regional plan for bærekraftig arealpolitikk» i Vestfold fylkeskommune

EVI ber på denne bakgrunn om innsyn i alle relevante dokumenter som inneholder de konkrete faglige vurderinger som leder fram til vedtaket om at Eikerns nedbørsfelt nedstrøms Eidsfoss i Hof kommune (angitt som H190) er en sikringszone som kan hjemles i medhold av PBE §11-8 litra a).

Vi er kjent med at innsigelsene fra Fylkesmannen i Vestfold og Mattilsynet henviser til formuleringen i Drikkevannsforskriften §4 (sitat) «*Det er forbudt å forurense vannforsyningssystem og internt fordelingsnett dersom dette kan medføre fare for forurensing av drikkevannet.*»

Vi kan imidlertid ikke se at dette er konkret begrunnet eller faglig redegjort for, eller godtgjort på noen måte *hvorfor* (en årsakssammenheng) vedtaket om at sikringssonen (H190) i utstrekning logisk må samsvare med Eikerns nedbørsfelt nedstrøms Eidsfoss i Hof kommune.

Det bemerkes at PBE §11-8 litra a) angir: «**Sikrings-, støy- og faresoner med angivelse av fareårsak eller miljørisiko**». Vi etterlyser altså den konkrete «fareårsak eller miljørisiko» som er benyttet for å hjemle PBE §11-8 litra a).

I redegjørelsen for hvilke konkrete faglige vurderinger som ligger til grunn for dette ber vi om at det angis *hvem* som har gjort vurderingene, og at alle relevante rapporter, analyser, simuleringer, korrespondanse osv. som ligger til grunn for disse vurderingene vedlegges.

Dette er for øvrig den samme problemstillingen som Rådmannen i Øvre Eiker anførte som (sitat) «...*Det er høyst uklart hva disse sikringsbestemmelsene var ment å skulle ivareta, som ikke allerede er tilstrekkelig sikret gjennom lover og forskrifter.*».

Vannuttakene i Eikern er som kjent regulert i Vassdragskonsesjon NVE200302559-52 «Regulering av vann fra Eikern til kraftproduksjon og alminnelig vannforsyning» av 11.05.2005 etter forutgående konsekvensutredningsrunde.

I NVEs «Bakgrunn for vedtak» i konsesjonen står følgende forutsetninger (side 29):

Andre merknader

NVE forutsetter at intensjonene som ligger til grunn for den tappestrategien som ble lagt ved søkers uttalelse til høringsuttalelsene blir videreført i den videre manøvrering av vassdraget og at denne justeres i samarbeid med de berørte kommuner ved behov.

Det er fra en rekke av høringspartene fremsatt krav om at søker gjennom denne konsesjonsbehandlingen pålegges å erstatte ulemper i form av restriksjoner på landbruksdrift på eiendommene rundt Eikern. Det er ikke søkt om ekspropriasjon av rettigheter rundt Eikern. I godkjenningen av Eikern til drikkevannsforsyning (fylkesmannen i Vestfold 08.07.03) er det forutsatt at det ikke vil bli behov for nye beskyttelsestiltak i nedbørsfeltet. Dersom det etter at saken er behandlet fremkommer krav om erstatning for tapte rettigheter i nedslagsfeltet må dette søkes erstattet gjennom minnelige avtaler evt gjennom behandling i rettsapparatet.

I søknaden er det sagt at det blir behov for klausulering av rettigheter i nærområder til vanninntakene. Det er ikke sagt hva disse går ut på. Disse klausuleringene må eventuelt erstattes som nevnt ovenfor.

Fylkesmannen i Vestfold har altså *selv* anført som grunnlag for konsesjonen i Eikern at de forutsetter at det ikke blir behov for nye beskyttelsestiltak i nedbørsfeltet, som også var årsaken til at det ved konsesjonen ikke ble foretatt klausuleringer.

Dette står i direkte motstrid til de innsigelsene som Fylkesmannen i Vestfold nå anfører, som inntil nå står ubegrunnet konkret faglig, men som Hof kommune direkte har anført som *grunnlag* for sitt endelige vedtak om sikringssone H190.

Vi vil anta at det er den samme reelle bakgrunn i konsekvensutredning og konsesjon (med hjemmel i lover og forskifter) for Eikern som ligger til grunn når Øvre Eiker kommune derimot anfører at «...[Eikern] allerede er tilstrekkelig sikret gjennom lover og forskrifter.».

I henvisningen til Drikkevannsforskriften §4 unnlater man for øvrig å sitere resten av paragrafteksten (sitat §4, og vår **utheving**):

Det lokale Mattilsynet kan forby eller sette vilkår for aktiviteter, som forurensere eller kan medføre fare for forurensning av drikkevann i vannforsyningssystem og internt fordelingsnett på land, innretninger til sjøs, luftfartøyer og skip. Med aktivitet menes også utøvelse av allemansretter. Det sentrale Mattilsynet kan ved forskrift forby eller sette vilkår som nevnt ovenfor. Før vedtak treffes skal det innhentes uttalelse fra berørte kommuner om forhold som angår miljørettet helsevern og arealdisponering.

Myndighet etter denne bestemmelse omfatter ikke inngrep som er å regne som ekspropriasjon av rådighet etter lov av 23. oktober 1959 nr. 3 om oreigning av fast eiendom § 1.

Innføring av en sikringssone etter PBE §11-8 litra a) som medfører faktiske inngrep som er en *reell rådighetsbegrensning* må som kjent eksproprieres av organ med slik rett, eller løses ved frivillig avtale.

For ordens skyld vil vi også nevne inngått privatrettslig avtale av 30.09.2004 mellom Vestfold interkommunale vannverk (VIV, nå Vestfold Vann) og berørte, angitte grunneiere nær Eidsfoss (Orevika mv.) om VIVs inntaksledning. Faksimile fra deler av avtalen:

2. Avtalen inngås mellom grunneierne og VIV som eier av ledningen. VIVs rettigheter etter avtalen kan ikke uten grunneiernes samtykke overdras til andre. Ledningen kan bare benyttes til VIVs eget uttak av drikkevann fra Eikern.
3. Drikkevannsuttaget foranlediger ingen restriksjoner på grunneiernes bruk av egen eiendom (utover ledningens fysiske tilstedeværelse på bunnen av Eikern). Det er en betingelse for denne avtale at drikkevannsuttaget ikke medfører restriksjoner på grunneiernes bruk av strandsone og landareal. Skulle det på noe tidspunkt oppstå spørsmål om å klausulere et "nærrområde" rundt inntakspunktet på vannledningen, og dette nærområdet omfatter strandområde og landareal, forplikter VIV seg til å iverksette rensertiltak som gjør slik klausulering unødvendig.
4. VIV forplikter seg til å sørge for at vannrensprosessen, herunder VIVs utslipp av spylevann ved rensing av filteret mv., ikke fører til forurensing av Eikern eller reduserer drikkevannskvaliteten på vann som uttas gjennom andre private vannverk.
5. Ledningen skal legges slik at den ikke medfører driftsulemper for eksisterende drikkevannsledninger fra private vannverk. Ved kryssing av slike private ledninger skal det treffes tiltak som sikrer fortsatt drift og vedlikehold av den private drikkevannsledning, herunder muligheten for å ta denne opp til reparasjon eller utbytting. Om nødvendig vil VIV legge den private drikkevannsledning over VIVs inntaksledning. Skulle det likevel vise seg at VIVs inntaksledning skaper driftsproblemer for private vannverksledninger, dekker VIV de merkostnader som er en følge av dette.
6. Det er en forutsetning for det avtalte vederlag at Hof kommune ikke krever tilknytning til offentlig vannledning for de grunneiere som fra før har drikkevannsforsyning fra Eikern. Skulle slik tilknytning likevel bli pålagt, skal det fastsettes en tilleggskompensasjon for de utgifter dette påfører de aktuelle grunneiere.

Det ligger til orientering altså også klare privatrettslige forpliktelser for VIV mht. vannuttaket om å *ikke* innføre klausuleringer.

*

Rundt 50% av tilsiget til Eikern kommer fra vannene oppstrøms (Bergsvannet og sydover) – ca 3,5 m³/s renner inn i Eikern fra Bergsvannet, og ca 7,0 m³/s renner ut gjennom Sundet mot Fiskumvannet i retning Vestfossen. Oppstrøms er man videre ikke direkte berørt av konsesjonen, og det foreligger så vidt vi vet heller ikke privatrettslige avtaler med grunneierne der. Vannkvaliteten oppstrøms (tilsiget) er derimot såpass dårlig at det er Eikerns evne til å rense vannet som gjør at vannkvaliteten ved vanninntaket er god.

Sitat fra NIVA-rapport 4890-2004 :

NIVA 4890-2004

2.7 Påvirkning fra Bergsvannet og vassdraget oppstrøms

Vassdraget oppstrøms er til dels svært eutroft, særlig i Hillestadvatneområdet. Det bedrer seg nedover mot Eikeren ved selvrensing i innsjøene. Det ble i denne sammenheng tatt prøver i hovedinnløpet til Bergsvannet (Kopstadelva) og fra Bergsvannet rett før vannet renner ut i Eikeren via kraftverkstunnel, se stasjonskartet i innledningen, **Figur 2**.

Det er derfor med stor undring vi ser at det innføres en «sikringssone» *nedstrøms* Eidsfoss rundt Eikern, der det *ikke* er problemer.

Vi stiller et spørsmål ved om partene som her har kommet med innsigelser til Hof kommune - Fylkesmannen i Vestfold og Mattilsynet – i det hele tatt har forstått hvilken vei vannet i Eikern renner, m.a.o. hva som er oppstrøms og nedstrøms.

EVI ber på denne bakgrunn om hvilken konkret faglig begrunnelse som foreligger når det innføres en sikringssone nedstrøms Eidsfoss og en begrunnelse for hvordan man ut fra dette kan ta innsigelsene fra Fylkesmannen i Vestfold og Mattilsynet til følge.

Vennlig hilsen

Bjørn Braathen
leder for Eikernvassdraget Interessentlag (EVI)

Eikernvassdraget Interessentlag BA (EVI) har 115 grunneiere langs vassdraget som medlemmer. Vårt engasjement er i første rekke å ivareta grunneierrettigheter rundt Eikernvassdraget. I tillegg søker EVI å ivareta miljømessige hensyn og friluftsjinteressene til almenheten.

Kopi:

- Øvre Eiker kommune, ved Ordfører, Postboks 76, 3301 Hokksund.
- Fylkesmannen i Vestfold, Postboks 2076, 3103 Tønsberg.
- Mattilsynet, Seksjon mat Vestfold, felles postmottak, Postboks 383, 2381 Brummundal.
- Vestfold Vann IKS (tidligere VIV), Tanya Breyholtz, Hedrumveien 127 N-3270 Larvik.
- NVE Region Sør v/Kjell Carm, Postboks 2124, 3103 Tønsberg.